

Igor Senčar na Zborovanju za pravično Slovenijo v organizaciji Civilne družbe za pravično Slovenijo, Slomškov trg v Mariboru, 6. julija 2014

Zahtevamo normalnost!

Tisto, kar nas danes združuje na tem mestu, je skrb za našo družbo, naš narod, našo državo. Stanje je zaskrbljujoče.

Vendar, kakor je zapisano v Majniški deklaraciji 2014: Sposobni smo delati drugače in doseči več. To moramo storiti. Zaradi nas samih. Zaradi naše prihodnosti. Zaradi prihodnosti naših otrok. Za prihodnost našega naroda in države. In zaradi zvestobe vsemu, kar je slovenski narod naredil, ustvaril, zaradi vsega, kar je pretrpel za to, da smo lahko nadaljevali in dosegli, kar so državljani hoteli in kar je postal na plebiscitu in na referendumu za vstop v Evropsko unijo in v zvezo NATO konstitutivni ukaz slovenskega naroda. To je ukaz, ki je zavezujoč za politično oblast tako danes, kakor tudi za vsako prihodnjo oblast. Je merodajen ukaz. Daje namreč mero za vrednotenje stanja v državi in izvajanja oblasti. Gre za ukaz po vrnitvi v okrilje normalnosti evropske civilizacije.

Vselej v Evropi ni bilo tako: v obdobju med 1938 in 1941 sta dve totalitarni državi, nacionalsocialistična Nemčija in komunistična Sovjetska zveza uničili šest evropskih držav - Avstrijo, Češkoslovaško, Poljsko, Litvo, Latvijo in Estonijo! Sodobna evropska normalnost se je začela vzpostavljati po koncu druge svetovne vojne, po porazu nacionalsocializma. Tedaj se je začela razvijati v svobodnem delu Evrope. Šele ko se je v Evropi zrušil komunistični totalitarizem, je vzniknila ena, nerazdeljena in svobodna Evropa, ki temelji na spoštovanju človekovega dostojanstva, dostojanstva narodov, ki nudi trdne temelje spoštovanja človekovih pravic, omogoča suverenost držav, razvoj in blaginjo vsem narodom in varnost vsem državam, tudi najmanjšim.

Vrnitev v normalnost evropske civilizacije zahteva, da te vrednote ponotranjimo in živimo iz njih in uspešno dokončamo tranzicijo.

Tisto, kar nas danes združuje na tem mestu, je zahteva po pravični Sloveniji. Pravičnosti pred vzpostavitvijo demokracije ni bilo. Obstajala je pristranska, sprevržena pravičnost, ki je temeljila na revolucionarnem pravu kot sredstvu razrednega boja. To je bila pravičnost Orwellove živalske farme.

Dolžnost pravičnosti omejuje voljo do moči in zlorabo oblasti. Zato je uveljavljanje pravičnosti temeljna zahteva pri odpravljanju totalitarizmov in lakmusov test izpolnjenih temeljnih pričakovanj in zahtev novega, demokratičnega, na spoštovanju človekovega dostojanstva temelječega reda. Odločujoča je pravičnost tistih, ki lahko pravico dajo ali pa jo odrečejo, to je nosilcev oblasti, zakonodajne, izvršne, sodne.

Četrto stoletje po drugi Majniški deklaraciji lahko ugotovimo, da se pravna država in pravičnost nista uveljavila tako, kot bi se morali. En primer tega je vprašanje, kako so se pravna država in organi, ki so pristojni, da jo nepristransko uveljavljajo, soočili z najhujšimi kršitvami človekovih pravic v preteklosti. Pravosodni sistem ni reagiral. Ob dejstvu več kakor 600 množičnih grobišč ni prišlo do odkrivanja dejstev, do identifikacije trupel, iskanja storilcev in pravosodnih postopkov. To ni drugega kakor vzdrževanje zatečenega krivičnega stanja, pristranosti pri uveljavljanju pravičnosti. Gre še vedno za sprevrženo pravičnost, ki ni bila vzpostavljena na enakosti dostojanstva vsakega človeka, ampak na razrednem boju in revolucionarnem pravu. Zato do sprave ne more priti.

Vzemimo drugi primer: nesankcionirane ostajajo praktično vse malverzacije pri vseh dosedanjih fazah preoblikovanja bivše družbene lastnine v zasebno lastnino. Pri tem smo bili državljani in država oškodovani za milijardne vsote.

In vzemimo tretji primer: obsodbe v procesu Patria. O ta hip ključni preizkušnji vprašanja pravičnosti je bilo že veliko rečenega. Izjemno jasna, argumentirana kritika številnih pravnih strokovnjakov in ločena

mnenja treh ustavnih sodnikov zelo jasno navajajo številne ugotovitve, zaradi katerih smo upravičeno zelo zaskrbljeni: obtožba brez podlage, brez vsakih dokazov, sodba, ki je v nasprotju s temelji ustavnopravnega reda, v nasprotju z zakonom, ustavo in Evropsko konvencijo o človekovih pravicah, prehajanje sodišča v vlogo tožilstva, sodba presenečenja, ki je ustavno prepovedana, ker krši pravna jamstva v postopku itd.

Vse to nas upravičeno navdaja z veliko zaskrbljenostjo. V igri je vprašanje pravne države. Zastavlja se vprašanje spoštovanja zakonitosti, človekovega dostojanstva in pravic. Postavlja se vprašanje evropske Slovenije, spoštovanja konstitutivnega ukaza slovenskega naroda. Zastavlja se tudi vprašanje stanja zavesti. Pristajamo na normalnost in evropskost le v besedi, v mislih in dejanju pa ne? Kriza, ki je zajela številna področja in številne podsisteme v Sloveniji kaže, da v stilu dvojnega življenja ni mogoče nadaljevati poti, ki smo si jo načrtali. Govoriti eno, delati pa drugače. Smo v nevarnosti, da zgubimo osnovni čut za resničnost in pravičnost.

Vaclav Havel je kot enega od ukazov, ki edini vodi v normalno evropskost, zapisal: Živeti v resnici. Ta je tista, ki je merodajna, iz nje izhajajo ukazi in zahteve pravičnosti, tako v splošnem kakor tudi v konkretnih primerih.

Zato moramo ostati združeni v borbi za pravično, evropsko Slovenijo. Za spoštovanje resničnosti, soočanje z njenimi izzivi in zahtevo po pravičnosti. Organi oblasti izvršujejo oblast v našem imenu. Njihova dejanja morajo biti podvržena kritični presoji državljanov. Merilo pri tem je pravična in evropska Slovenija. Zato je tako pomembno, da ostanemo povezani, aktivni državljani, ki javno razpravljajo in vrednotijo stanje v družbi in izvajanju oblasti, ki se izvaja v našem imenu. Ostati moramo zvesti zahtevam po normalnosti. To je naša osnovna državljanska dolžnost.